

3D's

Contourennotitie gebiedsteams

versie 10 juli 2014

Inleiding

In het voorjaar van 2013 hebben de raden van Opsterland, Ooststellingwerf en Weststellingwerf de gezamenlijke OWO visienota op de drie decentralisaties vastgesteld. In deze visienota staan de gebiedsteams centraal. De voorliggende **Contourennotitie Gebiedsteams** geeft aan hoe we van willen komen tot de volledige implementatie van deze visie. In de tussentijd zijn er wel enige veranderingen geweest in vorm van gemeentelijke samenwerking. Opsterland heeft er voor gekozen om de verdere ontwikkeling van de gebiedsteams, inclusief de vorming van de Back Office, zelf ter hand te nemen. Oost- en Weststellingwerf blijven het ontwikkelingstraject, inclusief de vorming van een gezamenlijke Back Office, samen doen. Wel moet hierbij de kanttekening van gemaakt worden dat in Weststellingwerf de gebiedsteams binnen de gemeentelijke organisatie een plaats zullen krijgen, terwijl Ooststellingwerf kiest voor een situering buiten de gemeentelijke organisatie. De veranderingen laten echter onverlet dat de door de raad vastgestelde visienota uitgangspunt blijft voor de verdere ontwikkeling van de gebiedsteams.

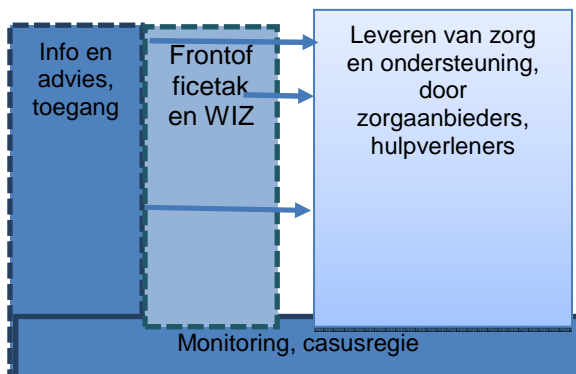
Met deze **Contourennotitie Gebiedsteams** presenteren we een groeimodel dat aansluit bij de verschuiving van taken naar de gemeenten. Op 1 januari 2015 gaan de gebiedsteams van start. Maximaal twee jaar later, op 1 januari 2017 zal de overdracht van taken naar de gemeente voltooid zijn. Dan zullen de gebiedsteams alle taken binnen het sociaal domein, die deel uitmaken van de drie decentralisaties voor hun rekening nemen. Hieronder vallen natuurlijk niet die zaken waarvoor expertise nodig is die binnen het team niet aanwezig is.

In de eerste paragraaf worden de drie stappen van het transformatieproces globaal geschetst. In de volgende paragrafen komen vervolgens de karakterisering, positionering en de werkwijze van de gebiedsteams aan de orde.

A. Proces. De drie stappen in het transformatieproces.

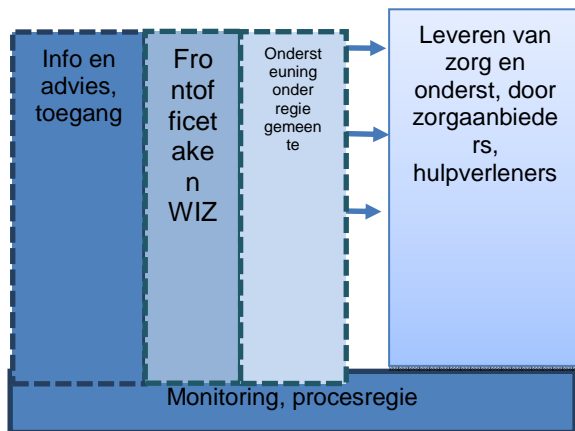
Stap 1.

Vanaf 1 januari 2015 kunnen de inwoners van Oost- en Weststellingwerf bij de gebiedsteams terecht voor hun vragen op het gebied van de drie decentralisaties, voor zover deze op dat moment aan de gemeenten zijn overgedragen. Op dat moment is de toegang tot het Sociaal Domein via het gebiedsteam ingericht. Verder geeft het gebiedsteam uitvoering aan de kerntaak vraagverheldering, informatie en advies. Ook de casusregie en monitoring worden uitgevoerd door medewerkers van het gebiedsteam. De frontofficetaken op het gebied van Werk, Inkomen en Zorg zijn overgedragen aan het gebiedsteam. De levering van zorg en ondersteuning wordt nog door zorgaanbieders en hulpverleners geleverd die op dat moment nog niet in de gebiedsteams zijn opgenomen.

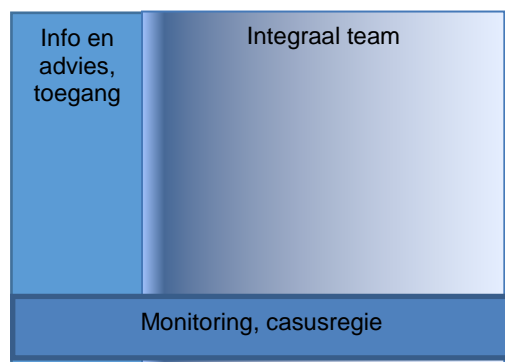
Stap 2.

Uiterlijk per 1 januari 2016 worden de ondersteuningstaken die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen ondergebracht in de gebiedsteams. Dit betreft de huidige taken die belegd zijn bij gesubsidieerde aanbieders zoals MEE, schoolmaatschappelijk werk en opbouwwerk.

Stap 3.

Per 1 januari 2017, of zoveel eerder als mogelijk worden ook de zorgtaken die onder Wet Langdurige Zorg of de Zorgverzekeringswet vallen geïntegreerd in integrale gebiedsteams. Dit in nauw overleg met de zorgverzekeraar.

B. Contouren, de uitgangspunten

B. 1. Definitie gebiedsteam

Het gebiedsteam is een onafhankelijk werkend team dat bestaat uit medewerkers vanuit verschillende disciplines die integraal werken binnen het brede sociale domein. Zij zijn het gezicht naar het dorp, werken outreachend en benaderen burgers zo nodig proactief. Zij stimuleren de eigen kracht van de inwoner en werken planmatig. Dit gebeurt vanuit het uitgangspunt één gezin/huishouden – één plan – één regisseur.

B. 2 Globale taakomschrijving gebiedsteam en haar leden

Het gebiedsteam is de toegang voor alle inwoners met vragen over zorg en ondersteuning op de terreinen wonen, welzijn, zorg, werk & inkomen en jeugd & gezin. Het gebiedsteam biedt informatie en advies, legt huisbezoeken af, initieert initiatieven om de sociale leefomgeving te versterken en kan lichte en kortdurende ondersteuning bieden. De medewerker van het gebiedsteam maakt de ondersteuningsvraag van burgers helder en regelt zo nodig zelf de noodzakelijke hulp of de toegang daartoe. Is dit niet mogelijk, dan is het gebiedsteam de toegang naar meer complexe vormen van ondersteuning. Bij inschakeling van specialisten blijft het gebiedsteam regisseur.

B. 3. Werkwijze gebiedsteam

Het gebiedsteam werkt vanuit drie uitgangspunten: Integraal, Onafhankelijk, Lokaal. Het gebiedsteam beziet vraagstukken in zijn geheel. De integrale aanpak draagt bij aan een betere dienstverlening aan inwoners. Waar nodig naar een oplossing gezocht binnen de sociale omgeving van de inwoner, zo nodig in samenwerking met de aanwezige basisvoorzieningen. De onafhankelijkheid van het gebiedsteam komt tot uiting in de handelingsvrijheid die het team heeft om snel en adequaat ondersteuning te bieden. Lokaal betekent maatwerk, dat wil zeggen dat de aanwezige inhoudelijke expertise binnen het team mede bepaald wordt door een gebiedsanalyse. Dit zorgt er voor dat de samenstelling van het team aansluit bij de zorgvragen die in het gebied aanwezig zijn.

Voor alle vragen geldt **één klant (gezin/huishouden), één plan, één regisseur**. Iemand uit het gebiedsteam, de regisseur, is het vaste aanspreekpunt voor de klant. De regisseur houdt toezicht op de uitvoering van de ondersteuning. Bij meervoudige vragen is het de verantwoordelijkheid van de regisseur om toe te zien op de vorming van een samenhangend plan voor de klant (gezin/huishouden). Dit betekent dat er binnen het gebiedsteam duidelijke afspraken worden gemaakt over de plaats die de leden van het gebiedsteam hebben, over de te behalen resultaten en over de monitoring van het samenhangende plan, kortom, de verschillende aspecten van de procesregie. De afhandeling van het gemeentelijk klantproces ligt normaliter in het gebiedsteam. Dit vraagt om heldere mandateringstructuren en afbakening van verantwoordelijkheden tussen het gebiedsteam en de Back Office.

B. 4. Kerntaken van het gebiedsteam

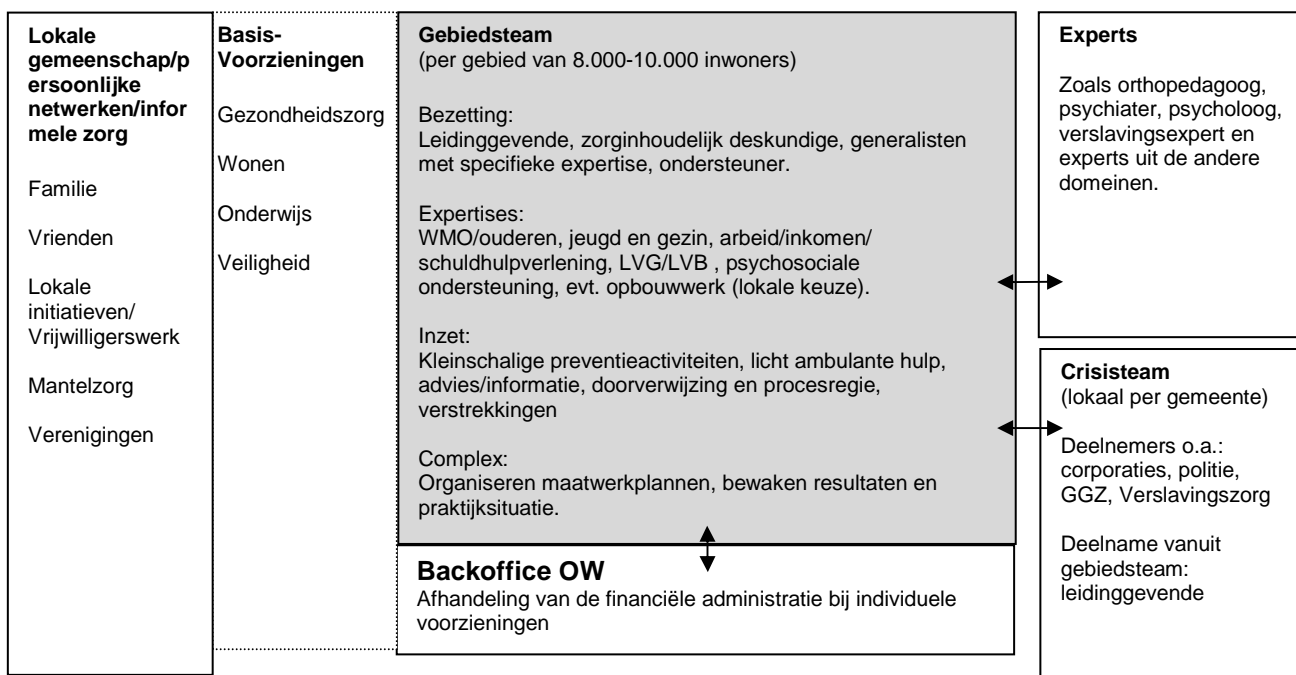
I. Het versterken van de zorgzame samenleving: De medewerkers van het gebiedsteam kennen en begrijpen de sociale structuur van de dorpen en buurten in het gebied. Deze kennis en dit begrip komen tot stand vanuit een ondernemende houding. Ze gaan waar nodig de straat op en proberen de ondersteuning van inwoners zowel mogelijke binnen de lokale gemeenschap te organiseren.

II. Vraagverheldering, informatie en advies: De medewerkers van het gebiedsteam bieden informatie en advies en leggen waar nodig huisbezoeken af. Door een 'keukentafelgesprek' ontdekken zij dan de vraag achter de vraag en gaan met de burger in gesprek over eigen kracht en mogelijkheden, de mogelijkheden in de nabije omgeving en de lokale gemeenschap en de eventuele behoefte aan professionele ondersteuning.

III. Het bieden van lichte vormen van ondersteuning: Het gebiedsteam biedt directe kortdurende ondersteuning op het niveau "klaar terwijl u wacht".

IV. Het opstellen van een maatwerkplan (doorverwijzing/indicering): Het gebiedsteam is de toegang tot alle ondersteuning in het sociale domein waar inwoners terecht kunnen als zij het zelf in hun eigen netwerk niet kunnen oplossen. Het gebiedsteam is daarom verantwoordelijk voor het opstellen van een passend maatwerkplan. Het maatwerkplan geldt als indicering voor de benodigde ondersteuning die valt onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid.

C. Contouren, de positionering

Lokale gemeenschap

Het overgrote deel van de hulpvragen van burgers komt niet bij het gebiedsteam terecht. Binnen de lokale gemeenschap bestaan veel informele en formele sociaal-culturele structuren en netwerken waar mensen met een hulp- of zorgvraag terecht kunnen. Dit kan voorkomen dat er snel een beroep op voorzieningen wordt gedaan. We kunnen hierbij denken aan familie, burens, verenigingen maar ook aan instellingen van een meer levensbeschouwelijke aard zoals kerken. Kenmerkend is dat het hier om zaken gaat die gewoonlijk op vrijwillige basis gebeuren en die we niet als een noodzakelijke basisvoorziening beschouwen waarvan de instandhouding als een collectieve kerntaak gezien wordt. Dit sluit overigens niet uit dat de overheid het voortbestaan van deze structuren van belang acht en ondersteunt.

Basisvoorzieningen

Een ander deel van de hulpvragen wordt opgelost door lokale basisvoorzieningen op het gebied van wonen, gezondheid, veiligheid en onderwijs. Het gaat hier om bijvoorbeeld om woningbouwcorporatie, huisarts, politie en school en betreft instellingen die door professionals bemenst worden. Inwoners kunnen aankloppen met vragen of problemen bij de professionals in de basisvoorzieningen.

Het gebiedsteam, de lokale gemeenschap en de basisvoorzieningen

Alle vragen op het terrein van welzijn, ondersteuning, wonen, werk, inkomen en zorg die niet in de eigen gemeenschap of in een basisvoorziening kunnen worden beantwoord, kunnen in het gebiedsteam terecht komen. Voor een belangrijk deel zal het gaan om voorzieningen (bijvoorbeeld inkomensondersteuning) waar geen uitgebreide analyse voor hoeft plaats te vinden. Als er wel een maatwerkplan nodig is, wordt dit door het gebiedsteam opgesteld vanuit het "keukentafel" gesprek met de inwoner. In het maatwerkplan wordt de ondersteuningsvraag vanuit een oplossingsgerichte houding benaderd en wordt zoveel mogelijk aangesloten bij en gebruik gemaakt van de directe leefomgeving van de burger. Het gebiedsteam voert regie op de uitvoering van het maatwerkplan en ziet toe op de realisatie van de doelen.

Het gebiedsteam heeft korte lijnen met de professionals in de basisvoorzieningen. De medewerkers van het gebiedsteam zijn een bekend gezicht voor de professionals in de basisvoorzieningen en zijn bereikbaar via een 06-nummer. Het gebiedsteam draagt suggesties aan voor passende ondersteuningsarrangementen door aanbieders. Het signaleert naar de eigen collega's van de beide gemeenten voor de inkoop ervan. Daarnaast zorgt zij voor aansluiting met domeinen en aangrenzende terreinen die buiten de verantwoordelijkheid van het gebiedsteam vallen, maar waar de inwoner wel mee is geholpen. Denk aan de Wet op de langdurige zorg (WLZ) of het onderwijs.

Naast deze directe, op probleemoplossing gerichte benadering werkt het gebiedsteam samen met basisvoorzieningen en initieert zo nodig initiatieven (zoals op het gebied van preventie). Tevens werkt het gebiedsteam binnen de lokale gemeenschap aan de versterking van de sociale (zorg)structuur.

Het gebiedsteam en de experts

Daar waar de ondersteuningsvraag complex is kan het gebiedsteam expertise inroepen om te komen tot een goede diagnose en het verzorgen van adequate en benodigde zorg. Het gaat hierbij om functies als die van orthopedagoog, psychiater, psycholoog, arts, etc. . Het gebiedsteam stelt op basis van de diagnose in afstemming met de expert(s) en de inwoner het maatwerkplan op en ziet toe op de uitvoering daarvan. Het gebiedsteam is verantwoordelijk voor het samenwerkings- en afstemmingsproces met en tussen de betrokken instellingen. De gebiedsteammedewerker blijft aanspreekpunt voor de inwoner en houdt de vinger aan de pols.

Het gebiedsteam en het Crisisteam

Daar waar de veiligheid van de inwoner of zijn omgeving in het geding is komt het crisisteam in beeld. Het crisisteam voert crisisinterventie uit, zoals bij kind-onveiligheid, huiselijk geweld of psychische nood: bij crisis is het crisisteam aan zet. Zowel in Oost- als in Weststellingwerf wordt een crisisteam ingericht. Wanneer de crisissituatie onder controle is vindt overdracht van het crisisteam aan het gebiedsteam plaats. Mede op basis van de bevindingen van het crisisteam stelt het gebiedsteam een maatwerkplan, gericht op a) het voorkomen van een nieuwe crisissituatie en b) een structurele oplossing. Het gebiedsteam heeft hierover tevens afstemming met het Veiligheidshuis.

D. Contouren, de organisatie

Indeling

Iedere gebiedsteam werkt in principe in een gebied van ongeveer 8.000-10.000 inwoners. Dat aantal heeft zich bewezen in de praktijk (STAGG model uit 2000) en is enerzijds overzichtelijk en – ook in plattelandsgebieden – goed te bereizen en heeft anderzijds voldoende massa en dus werk voor een divers samengesteld gebiedsteam. De indeling is niet puur getalsmatig, er wordt nadrukkelijk gekeken naar de natuurlijke samenhang tussen dorpen. Gemeentegrenzen vormen daarbij in ieder geval een scheiding tussen de gebieden. In Oost- en in Weststellingwerf zal het gaan om drie gebiedsteams.

Samenstelling

De samenstelling van de gebiedsteams zal niet in ieder gebied gelijk te zijn. Afhankelijk van de aard en omvang van de problematiek in het gebied kan de samenstelling en de omvang verschillen. Medewerkers met een bepaald specialisme kunnen werken in een of in meerdere gebiedsteams.

Profiel

Het gebiedsteam bestaat uit medewerkers die allereerst als generalist waar nodig een cliëntsituatie in de volle breedte in kaart kunnen brengen. Daarnaast heeft elke medewerker kennis van een werkveld: het gaat hier primair om de werkvelden **WMO** (begeleiding, ondersteuning en zorg), **Participatiewet** (werk en inkomen) en **Jeugdwet** (zorg voor jeugd en gezin).

Sturing en ophanging

De gemeente Weststellingwerf kiest voor een directe aansturing van de teams in de gemeentelijke organisatie. De teams worden aangestuurd door teamleiders die vallen onder het hoofd samenleving. Aan het einde van het transformatieproces maken team en medewerkers deel uit van de gemeentelijke organisatie. De gemeente Ooststellingwerf brengt de teams organisatorisch onder buiten de gemeentelijke organisatie. Hiertoe wordt een aparte organisatie opgericht. Uitgewerkt moet worden welke rechtsvorm en governance daarbij past. De ingangsdatum van de rechtsvorm is 1 januari 2016.

E. Contouren, de bekostiging en monitoring.

De bekostiging van de gebiedsteams (formatie en activiteiten) vindt in principe plaats uit de door de rijksoverheid beschikbaar gestelde middelen. Hetzelfde geldt voor de verleende voorzieningen. Daar sommige activiteiten die nu al door de gemeenten worden gefaciliteerd/gesubsidieerd straks binnen de gebiedsteams een plaats zullen krijgen, zal een deel van de bekostiging uit bestaande middelen komen (bijvoorbeeld maatschappelijk werk). De subsidierelaties tussen gemeente en externe organisaties zullen, daar waar de taken worden overgenomen door het gebiedsteam, beëindigd worden (Weststellingwerf) dan wel een andere vorm krijgen (Ooststellingwerf).

Monitoring van werkwijze, resultaat en bestede budgetten vindt deels plaats door aanwending van bestaande instrumenten. Hiernaast zullen nieuw te ontwikkelen (kwaliteit)meetinstrumenten worden gebruikt, die aansluiten bij de aard en werkwijze van de gebiedsteams. In de verantwoording achteraf gaat het om de gemaakte kosten ten opzichte van de kwaliteit van het resultaat.